№ 83 **სახალხო გაზეთი** № 83

კვირა, 15 აგვისტო, 1910 წ. ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა. წელიწადი პირველი

გორის საკრებულო ტაძრის მღვდელი **სიმონ იოსების ძე ლაშაური** დედით და შვილებით, ქ. ტფილისის საკათედრო სიონის ტაძრის დეკანოზი **ალექსანდრე სიმონიშვილი** და მღვდლის ქვრივი **ოლღა იოსების ასული დავითაშვილისა** აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ 11 მარიამობისთვეს, ხანგრძლივ ავადმყოფობის შემდეგ, გარდაიცვალა მეუღლე, რძალი და დედა პირველთა და უკანასკნელთა

ნინო იოსების ასული ლაშაურისა.

პანაშვიდები ყოველ დღე, საღამოს 7 საათზე. გამოსვენება საკუთარ სახლიდან გორის საკრებულო ტაძარში ორშაბათს, 16 ამ თვეს, დილის 9 ს., დაკრძალვა გორის სასაფლაოზე. (3—375—3)

მეუღლე **მარიამ დიმიტრის ასული**, შვილები **დიმიტრი** და **თამარ** დები **ესმა** და **თეკლე** ძმები: **დიმიტრი, მოსე, სილიბისტრო** და ძმის შვილი **ივანე მჟავიები** განუსაზღვრელის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს რომ რვა ამა აგვისტოს დილის ოთხ საათზედ ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ ქ. ტფილისში გარდაიცვალა

გრიგოლ ივანეს ძე მჟავია

პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 7 საათზედ თავის საკუთარ სახლში ნოვო არსენალის ქუჩა № 12. ცხედარს გამოასვენებენ კვირას 15 აგვისტოს დილის ცხრა საათზედ წმ. ნიკოლოზის ეკკლესიაში და წირვის შემდეგ მოხდება დაკრძალვა კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზედ. (3—372—3)

ნაძალადევის ქართული მგალობელთა გუნდი აუწყებს ნაცნობთ, მეგობართ და პატივისმცემელთ, რომ დღეს, 15 აგვისტოს

იაგორ სიმონის ძის გოგელიას

გარდაცვალების მეორმოცე დღეს კუკიის წმ. ნინოს ეკკლესიაში გადახდილი იქნება წირვა და პანაშვიდი განსვენებულის სულის მოსახსენებლად. წირვა დაიწყება დილის 9½ საათზე, ხოლო პანაშვიდი—11½ საათზე. (1—378—1)

ქუთაისის სათავად-აზნაურო ქართული

გიმნაზია

ამით აცხადებს, რომ ხელმეორე გამოცდები დაიწყება აგვისტოს 24-ს, ხოლო მისაღები ეგზამენები მე-6 კლასში აგვისტოს 25-ს და მოსამზადებელი კლასის I-სა და II განყოფილებაში აგვისტოს 27-ს.

სწავლა დაიწყება ენკენისთვის 1-ს. (5—6.—4)

გორის ქალთა ანასტასიის

გიმნაზია

ამით აცხადებს, რომ გიმნაზიას მოწაფეთა ხელმეორე (переэкзаменовки) და მისაღები გამოცდები დაიწყება **24 აგვისტოდან** (5—6.—3)

გორის ოთხ კლასიანი სავაჟო პროგიმნაზია

ამით აცხადებს, რომ დამატებითი **გამოსაცდელი** ეგზამენები გორის პროგიმნაზიაში დაიწყება — **23 აგვისტოს** — ხოლო **მისაღები 25 აგვისტოს.** (5—6.—3)

ტფილისის კერძო სამკურნალო

30 მუდმივი საწოლით და სამშობიარო განყოფილებით.
ღია არის ყოველ დღე გარეშე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.
ქსენიას ქუჩ, სახლი № 7 „ვეტცელის" სასტუმროს ახლოს,
ტელეფონი № 590.

ლამბაშიძე გ. დ.: შინ. და ბავშვ. ყ.-დღე; გარდა კვირა. 11-12 საა.
გედევანიშვილი მ. ა. ნერ. ... ორშ., ოთხშ., და პარ. 10½—11 ს.
გორბოვსკი-ზარანეკი ე. ვ. თვალისა. ყოველ-დღე კვირის გარდა 12—1 საათ.
ბურკო გ. ა. შინაგ. შაბ. 1—2 ს. და კვირას 11—12 ს.
კარშინი. ა. ა. კან. და ვენ., ყოველ დღე კვირას გარდა 2½—3½ ს.
მაღალაშვილი გ. გ შინ., სამშ. და ... 10—12 ს.
ქიქოძე ტ. ს. შინაგანი. ორშ. და ოთხშაბ. 9—10 ს.
მანხვეტოვი გ. მ. შინ., ორშ., ოთხშ., და ... ხას. 1—2 ს.
მელიქიშვილი. ნ. მ. ქირურ და დედაკაც. ყოველდღე 12—1 ს.
ფირადოვი რ. ზ. ქირურ. ყოველ-დღე 11—12 ს.
პაპოვი გ. ა. ქურ., ყელის და ცხვი., ყოვ. დღე გარდა პარას. 2—2-ნახ. ს.
სოზოლევსკი გ. გ. ქირურ,. ყოვ. დღე, 9—11 ს.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი მიკროქიმიურ. და ბაქტეროლოგიური ლაბორატორ. რომელსაც განაგებს ექიმი ე. გ. ფედოროვი.
რჩევა ღირს 50 კ., საწოლები 2 მანეთიდან დაწყებული. ოპერაც. კონსულტაც., ელექტრონით წამ., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შემოწმება და სხვა შეღავათ. საფასურით. (200—6.—253)

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

გარედან ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.
ვოგზლის ქუჩა, № 8, ს. ენფიანჯიანცისა, ტელეფონი № 695.

გ. გაშაყმაძე—ყოველ დღე 9—11 ს. კბილის ავადმყოფ.
შ. ა მიქელაძე—ყოველ დღე, შინაგ. და ბავშვ. ავად. 1½—2½ ს.
ა. ნ. დიასამიძე—ყოვ. დღე, 11½—12½ ს. სიფილისი, კანისა და ვენერ.
ნ. მ. მელიქიშვილი—ყოველ დღე, ქირურგ. და ქალებისა, 1—2. ს.
ა. მობოგა—ყელ., ყურ., ცხვირ. და ყოველ დღე 12—1 ს.
ე. გ. ფედოროვი—ყოველ დღე, ოთხშ. და კვირის გარდა, 11—12 2 ს. შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფობანი.

მიკროსკოპიული, ბაქტეოროლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი; აგრეთვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.
ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგებით. (წლ.—6.—414)

◀●▶ „სორაპნის" ამხანაგობის გამოცემა ◀●▶

დაიბეჭდა და გამოვიდა გასასყიდად სკოლებში შესასწავლი

ქართველი მწერლები

წიგნი პირველი. შედგენილის **ივ. გომელაურის** მიერ.
ფასი ყდით 80 კაპ.

ეს უკანასკნელი მესამე გამოცემა შევსებულია და შესწორებული.
● კავკასიის სამოსწავლო ოლქი მზრუნველის საბჭოს დადგენილებით სასწავლებლებში ამ წიგნის ხმარება ნება-დართულია. ●
წიგნის გამოწერა შეიძლება წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიიდან. საზოგადოების მაღაზია დაუთმობს ამ წიგნზე ისე, როგორც თავის გამოცემებზე ჩვეულებრივ 20 პროც. წიგნის გამოწერა შეიძლება თვით გამომცემლისაგანაც; ადრესი: Тифлисъ, т-во „Соралань".
იბეჭდება და გამოვა გასასყიდად 1 სექტემბრისათვის მეორე წიგნი „ქართველი მწერლები". (5—3)

მცხეთის წმ. ნინოს დედათა მონასტრის სკოლის საბჭო ამით აცხადებს, რომ გამოსაცდელი და მისაღები ეგზამენები მომავალ **1910—11** სამოსწავლო წ. მოხდება 1—2 სექტემბერს, ხოლო სწავლა დაიწყება 3 სექტემბერს. სწავლის ფასი გარედგან მოსიარულეთათვის წელიწადში **25** მანეთი, ხოლო პანსიონში სწავლის ფასით ერთად **240** მ., ნახევარ ხარჯზედ **120** მ. სახელმწიფო ხარჯზედ არავინ იქნება მიღებული. (3—6—3)

ქართული სახალხო თეატრი

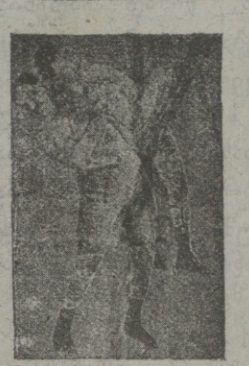

დღეს, კვირას, 15 აგვისტოს,

● **გამოაშკარავება!** ●

წითელ ნიღაბიანისა, სულ ერთია, დაამარცხებს, თუ დამარცხდება, უნდა მოისხნას ნიღაბი.

დღეს ჭიდაობენ ოთხი წყვილი ფალავნები:
1. წითელ ნიღაბიანი ეჭიდავება იანოშ ნაჯის. 2. რევანში: ვან-როტენი მიხელ მაერს. 3. აპოლონი მაერს. 4. ყოფილი შავ ნიღაბიანი მატიუშენკოს.
სეირნობა დაიწყება საღამოს 8 საათზე, სინემატოგრაფი 9 ს., ჭიდაობა 10 ნახევარ საათზე.
ბაღში შესვლის ფასი 20 კ.
ადგილების ფასი ყველასათვის ხელმისაწვდომია.
ვინც თეატრის ბილეთს აიღებს, ბაღში შესასვლელ ფასს არ გადიხდის.

—**კვირას, 15 აგვისტოს, დიდუბეში, ეკლესიის მახლობლად მარცხნივ მხარეს**—

◀ **გაიმართება 5 საინტერესო კავკასიური** ▶

ჭიდაობა

◀ **მამადავითის ეკლესიის სკოლის სასარგებლოდ** ▶

კულა გლდანელი

კავკასიის პირველი გამოჩენილი ფალავანი და

სილვისტრ პეტერსონი

ევროპის გამოჩენილი მოჭიდავე.

სილვესტრ პეტერსონი, რომელმაც ეჭიდავა 1 ივლისს კულა გლდანელს და წააქცია გლდანელმა, კვირას 15 აგვისტოს ეჭიდავება მეორედ, სილვესტრ პეტერსონის გამოთხოვნით და 100 მანეთის სანაძლეოთი.
2. გიორგი ღოთიაშვილი (გორელი), და ლადო მირაძე. 3. მიხაკა ქურხულიანი და სიკო ხითარიძე. 4. შაშუა ვერული და ვასო ცალქალამანიძე. 5. ამირანა ლეკიშვილი და ნიკა გარეჯელი.
გარდა ამისა იჭიდავებს ჭიდაობის მოყვარულნი.
ბილეთები გაიყიდება კასაში კვირას, 1 საათიდან.
ადმინისტრაციას აქვს სრული უფლება შესცვალოს მოჭიდავენი
დასაწყისი საღამოს 5½ საათზე. ადმინისტრატორი **ნ. კიკნაძე.** (1—363—1)

წიგნის მაღაზიების

საყურადღებოდ

თანახმად სიტყვიერის და წერილობითის თხოვნისა, იაკობ გოგებაშვილის ახალი **მანეთიანი** წიგნი (რჩეული პედაგოგიური და პუბლიცისტური ნაწერები) წიგნის მაღაზიებს დაეთმობათ სამ აბაზად ამა წლის ღვინობისთვის პირველამდის. შემდეგ კი მათთავისაც მანეთად ეღირება. სრული იმედია, რომ მაღაზიები, რაკი თითქმის ნახევარ ფასად მიიღებენ ამ წიგნს „წერა-კითხვის საზოგადოების მაღაზიდან, თავის მხრივაც დაუთმობენ მანეთზედ ნაკლებ მყიდველებსა, მეტადრე სახალხო სკოლების მასწავლებლებსა... (8—8)

გამოცემა მიხ. კალანდაძისა ქ. ბათუმში

მიიღება ხელის მოწერა

5 აგვისტოდან 5 ოქტომბრამდე

დავით კლდიაშვილის

სრულ თხზულებაზე

(ავტორის სურათით).

თხზულება დაიბეჭდება **კარგ ქაღალდზე** ორ ტომად, თითო ტომი 320 გვერდამდე; დართული ექნება ბ.ბ. **ივ. გომართელის** და **კიტა აბაშიძის** კრიტიკული წერილი. ხელის მომწერთათვის ორივე ტომი ეღირება **ექვსი აბაზი**

5 ოქტომბრიდან ხელის მოწერა შესწყდება როგორც ბათუმში, ისე ყველგან. წიგნის ბეჭდვას შევუდგებით 15 ოქტომბრიდან და დაურიგდებათ ხელის მომწერთ მომავალი წლის იანვრის დამლევს.

—◀ **ცალკე გასაყიდათ წიგნი არ დაიბეჭდება** ▶—

აგენტებს ვსთხოვ ფული გზავნონ შემდეგი ადრესით: Батумъ, Директору Бат. О-ва Взаимнаго Кредита, Симону Гургеновичу Мдивани.
უბრალო წერილები უნდა იგზავნებოდეს ამ ადრესით: Батумъ, Бр. Мгеладзе для М. Каландадзе. (15—10)

ექიმი შ. ა. მიქელაძე
იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველდღე საღამოს 5½—6½ საათამდის. კახეთის ქ. ტელეფონი N 816.

ექიმი ე. ვაშაკიძე
იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს. დილით 8—9 ს., საღამოთი 5—7 ს. შელინსკის ქუჩა, N 18 (ყოფილი კირპიჩნაია). (0—196

ექიმი გაბ. ი. გოკიელოვი
ქუთაისში
იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებით ავადმყოფებს დილით 9—12 ს. და საღ. 5½—6½ ს. ვენერიულ ავადმყოფების მიღება საღამოს 6½—8 ს. ტუბერკულინით წამლობა ჭლექიანებისა ელექტრო-თერაპია, ელექტრონის ფიბრაციის მასსაჟი. ალექსანდროვის ქ., საკუთარი სახლი (50—6.—45)

ექიმი ტფილისა **ნინო რცხილაძე**
იზმაილოვის ქუჩაზე N 2. **გადავიდა** იღებს ავადმყოფთ დილით 10 ს. -2 საათამდე და საღამოს 5—8 საათამდე.

ექიმი გ. ნ. მაგაკიანი
შინაგანი და ბავშვთა სნეულებანი. სპეციალურად კუჭისა და ნაწლავებისა. მიიღება დილის 10—11 საათ. (ბავშვთა) საღამოს 5—7 საათი (საზოგადო). მიხეილის პროსპექტი, № 36, ტელეფონი N 388. (100—ზალ.—9)

ექიმი ა. ნ. დიასამიძე
კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილით 2—1 ს. საღამოთი 6—8 ს. ხუთშაბათობით მხოლოდ დილით 8—9 ს. კვირაობით ავადმყოფებს არ იღებს. მოხკოვის ქ. N 4, სახლი გაბაშვილისა (უ)

კაბინეტი ელექტრონის და რენტგენის სამკურნალოსი **მ. გედევანიშვილისა.**
იღებს ავადმყოფებს დილით 12—1 ს. საღამოთი 6—საათ. გერა ყორღანოვის ქუჩა, საკუთ. სახლი, N 20, ტელ. N 79. (0—6.—125)

ექიმი ტფილისა **ალ. სოლოღაშვილი**
იღებს ავადმყოფებს 9—2 ს. და 5—7 ს. გოლოვინის პროსპ. N 12, სახლი მდივანისა. (უ)

ექიმი ვ. ს. მუსხელიშვილი
იღებს თვალებით ავადმყოფებს ყოველ დღე დილით 9-დან 11-მდე. კიროჩნის ქ., № 9. (უ)

გამოვიდა მე 32 ნომერი

თითო ნომერი 10 კაპ.
წლიური ფასი 5 მან., ნახევარი წლით 3 მან. ხელის მოწერა მიიღება ქართ. დრ. საზოგ. კანტორაში იოსებ იმედაშვილთან.
რედაქტ.-გამომც. **იოსებ იმედაშვილი**

ქირავდება ერთი ოთახი ზემო სართულში მზიანი და ნათელი. შეიძლება მოწყობილობით და სადილით. კიროჩნის და ელისაბედის ქუჩის კუთხე **№ 69.** მარჯვენა ხელით ზარი. იქვე მიიღებენ მოწაფეებს სრულ **ხარჯზედ.**

დაიბეჭდა და იყიდება
თ. მთავრიშვილის და ამხ. წიგნის მაღაზიაში ქუთაისში

ბატონ ყმობა საქართველოში

ისტორიული გამოკვლევა ა. ხახანაშვილისა. ფასი 50 კაპ.

საქართველოს ისტორია

ს. ქვარიანისა.
ფასი 25 კაპ. (15—ფ.—5)

დეპეშები

(პეტერბ. დეპეშათა სააგენტოსაგან)

14 აგვისტო.

საზღვარ გარედ

დიურენტი. (შტატი მიჩიგანი) გრანტრენკის გზაზე ღამე ორი მატარებელი ერთმანეთს დაეჯახა. მოკლულ იქმნა 18, დაშავდა 20 მგზავრი. ვაგონების ნამტვრევებს ცეცხლი წაეკიდა დახოცილთა გვამები დაიწვა.

ტარენტი. ჯავშნოსან „მარგარიტაზე" გასკდა საორთქლე მილი და გაჰფუფქა 9 მატროსი, რომელთაგან ორი მაშინვე გარდაიცვალა.

რომი. მინისტრთა საბჭომ გადასდო 900,000 ლირი იმ ოლქების მცხოვრებთა სახმარებლად, სადაც ხოლერა მძვინვარებს.

ვენა. შინაგან საქმეთა სამინისტროს სასანიტარო დეპარტამენტმა გამოაცხადა, რომ ბაქტერიოლოგიურმა გამოკვლევამ ცნო, რომ ორი ავადმყოფი ხოლერით არის ავად, მიიღეს ხოლერასთან საბრძოლველი ზომები.

მისული. (შტატი მანტანა) დაპატიმრეს სამი კაცი რომელზედაც ეჭვი აქვთ, რომ მათ ტყეს ცეცხლი გაუჩინეს. კიდევ დაპატიმრებენ რამდენიმეს ტყის დაწვის დროს დაიღუპა 300 კაცი.

ლისაბონი. რადგან გავრცელებულია ხმები, რომ კონსერვატორები მთავრობის საწინააღმდეგოდ ამხედრდებიან ჯარსა და ფლოტს უბრძანა მზად იყვნენ. შემოღებულ იქნა მკაცრი ცენზურა.

პეკინი. ციციკარის გუბერნატორს წარუდგინა ანგარიში სუიკუაფ ხარბინის გზის ამშენებელ კომისიისა. ამ გზის სიგრძე 120 ვერსია, ჯდება სულ 5.000.000 ლანი. ჩინეთის ბანკებმა თანხმობა განაცხადეს ამ ხარჯის დასაფარავად 3 მილიონი სესხი მისცენ. დანარჩენ თანხისათვის გამოცემული იქნება აქციები, რომელსაც შეიძენს ხაზინა და ხეილუნციანის პროვინციის ვაჭრები.

ლისაბონი. კონტრ-ნალმოსანი „ტეჯო" ჩაიძირა კარვოერის კონცხთან. ხალხი გადაარჩინეს.

რომი. ბარალეთში 15 შემთხვევა იყო ხოლერით ავად გახდომისა, გარდაიცვალა 8 კაცი. აპულიის სხვა ადგილებში ავად გახდა 14, გარდაიცვალა 6 კაცი.

ქაირი. მინისტრთა საბჭომ დაადგინა გაისინჯოს ყველა მგზავრები, რომელნიც რუსეთიდან იტალიის მიდიან.

ბრიუსელი. მსოფლიო გამოფენის ადმინისტრაციამ დაამთავრა გამოფენის მოწყობა ისე, რომ ცეცხლისაგან უზრუნველ ყოფილა. დიდი ყურადღება აქვს მიქცეული უცხოეთის საქონლის განყოფილებებზე.

სეისტანი. ავღანელები დაესხნენ ინდოეთიდან მოსულს ქარავანს. ოთხი თანამხლებელი მოჰკლეს, მათ შორის ორი სპარსელი ჯარის კაცია. დანარჩენნი თანხლებელნი მიიფანტ-მოიფანტნენ. ყაჩაღებმა გაირეკეს 25 აქლემი, საქონლით დატვირთული.

რ უ ს ე თ ი

ტაშკენტი. წავიდა სახელმწიფო სათათბიროს წევრი სკალოზუბოვი, რომელიც მოვიდა აქ, რომ გასცნობოდა მშიერ უდაბნოს მორწყვის ტექნიკურ და ეკონომიურ მხარეს. ამ მუშაობის დასამთავრებლად კვლავ თხოულობენ 5 მილიონის გადადებას.

პეტერბურგი. უმაღლესის ბრძანებით, შლისელბურგის ციხის არქივი გადაეცა: სამხედრო საქმეები მთავარ სამხედრო შტაბს, ხოლო სამოქალაქო საქმეები არქეოლოგიურ ინსტიტუტის არქივს.

ვილნო. დაბა პოსტავაში, დისნის მაზრაში, ცეცხლის დროს დაიღუპა ორი ქალი.

სიმფეროპოლი. ქალაქის საქმეთა საკრებულომ განიხილა იალტის ქალაქის გამგეობის რევიზორთა მოხსენება და დაადგინა გამგეობის ყველა მოსამსახურეთ გამოეცხადოს შენიშვნა საქმის წარმოების დარგში დაუდევრობისათვის.

უმაღლესად ებრძანა სამხედრო და საზღვაო სასამართლოებს: ჩაუთვალონ წინასწარი დაპატიმრება იმათაც, რომელთაც სამხედრო საპატიმრო აქვთ გადაწყვეტილი (ჰაუპტვახტი) აგრეთვე იმათაც, ვისაც სადისციპლინო ბატალიონი ან როტა აქვს გადაწყვეტილი.

შ ა ვ ი ჭ ი რ ი.

ოდესა. მთავარი სამკურნალო ინსპექტორი მალინოვსკი გაეცნო

ნავოსადგურის სანიტარულ ზომებს და კერძოდ გემების გოგირდით ხრჩოლებას. ხვალ სცდიან ვირთაგვების დახოცვას კლეიტონის აპარატებით. სასანიტარო-აღმასრულებელ კომისიის სხდომაზე მალინოვსკის თანადასწრებით შეიმუშავეს შავ ჭირთან საბრძოლველი გეგმა.

შავჭირთან საბრძოლველად მთავარი სამკურნალო ინსპექტორი მალინოვსკი ოდესაში რჩება, სანამ ეს სენი მძინვარებს. სასანიტარო ზედამხედველმა აცნობა მომავალ გემების უფროსთ, ნუ გადმოუშვებთ გემის მოსამსახურეთ ნაპირზეო.

ხ ო ლ ე რ ა

პეტერბურგი. ერთ დღე ღამეში პეტერბურგში ხოლერით ავად გახდა 52, გარდაიცვალა 30 კაცი, საავადმყოფოში წევს 686 კაცი.

ხოლერის შესახებ შემდეგი ცნობები დეპეშათა მიიღო სააგენტომ: ერთ კვირის განმავლობაში იშონის მაზრაში ავად გახდა 9, გარდაიცვალა 4, იაროსლავში ავად გახდა 37, გარდაიცვალა 23, მაზრაში ავად გახდა 47, გარდაიცვალა 29, დანარჩენ მაზრებში ავად გახდა 52, გარდაიცვალა 30, ევპატორიაში ცხრა დღის განმავლობაში ავად გახდა 25, გარდაიცვალა 7 კაცი. მოსკოვში ერთ დღეში ავად გახდა 2, გარდაიცვალა 1 კაცი.

ახალი ამბები

ტ ფ ი ლ ი ს ი

✦ **ნატო გაბუნიას ავადმყოფობა.** მსახიობი ქალის ნატალია გაბუნია-ცაგარლის მდგომარეობა გუშინ კვლავ მძიმე იყო. ავადმყოფს რამდენიმე ექიმი სწამლობს.

✦ **ექსარხოსის ჩამოსვლა.** გუშინ, დილის 9 საათსა და 4 წ. ჩქარის მატარებლით ტფილისში ჩამოვიდა საქართველოს ექსარხოსი ინოკენტი. სადგურზე მიეგებნენ სასულიერო წოდებისა და სამოქალაქო უწყების წარმომადგენელნი.

✦ **ყვავილი და მინდვრის თაგვები.** როგორც გვატყობინებენ, სურმალანის მაზრის (ერევნის გუბ.) ზოგიერთ სოფლებში საშინლად მძვინვარებს ყვავილი. აგრეთვე გაჩენილა თაგვები ამ მაზრის მინდვრებში. იქაური მეურნენი საჭირო დახმარებას სთხოვენ კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებას.

✦ **ქალაქის გამგეობაში.** ორშაბათს, 16 აგვისტოს, ქალაქის მოურავის მოადგილე ა. ი. ხიტისოვი ორის კვირით პიატიგორსკს მიემგზავრება დასასვენებლად. მის თანამდებობის აღსრულებას გუშინდლიდან შეუდგა გამგეობის წევრი ნ. პ. ქოქჩაევი.

✦ **გადასახლებულის შეპყრობა.** 13 აგვისტოს ელიაროვის ქუჩაზე, პოლიციამ შეიპყრო ქუთაისის მცხოვრები მიხეილ ტროფიმეს ძე ფურცელაძე, რომელიც ადმინისტრატიულის წესით გადასახლებული იყო და თავის ნებით დაბრუნდა.

✦ **ქალაქის ხარჯთ აღრიცხვა.** მომავალ წლის ოქტომბერს ტფ. ქალაქის საბჭოს ხმოსნებს უთავდება სამსახურის ვადა. ამიტომ ახალ ხმოსნების სიის შედგენისა და სხვა წინასწარ მუშაობისთვის საჭირო ხარჯი ქალაქის გამგეობას მომავალ წლის ხარჯთა აღრიცხვაში შეაქვს. ხარჯის პროექტის შედგენა გამგეობამ მიანდო ქალაქის საბჭოს მდივანს მ. ა. ჯაბარს. წინა არჩევნებზე ქალაქს 6,000 მანეთი დახარჯვია.

✦ **ახალი წესდება.** ვაჭრობა—მრეწველობის სამინისტროს ახალი წესდება შეუდგენია კერძო საბუჰგალტერო კურსებისთვის, ამ წესდებაში ძველთან შედარებით შესამჩნევი ცვლილებანია შეტანილი: მაგ. სავალდებულო საგნებად აღარ ჩაითვლება ამას იქით: 1) უცხო და ადგილობრივი ენები, 2) პოლიტიკური ეკონომია, 3) სამოქალაქო უფლება და 4) ესპერანტოს ენა.

✦ **ტრამვაის ზედამხედველ კომისიაში.** 13 აგვ სტოს ქალაქის გამგეობის შენობაში კრება ჰქონდა ტრამვაის ზედამხედველ კომისიას. ტრამვაის დირექტორ ბელოის მიერ წარდგენილ პროექტის განსახილველად. პროექტი შეეხებოდა ავჭალის ქუჩაზე ელექტრონის ტრამვაის გაყვანას. კომისიამ პროექტი განიხილა და საჭიროდ დაინახა იგი განსახილველად გადასცეს ქალაქის გამგეობასთან არსებულ ტეხნიკოსთა საბჭოს.

✦ **სასულიერო სემინარიაში.** წელს ტფ. სასულიერო სემინარიაში მისაღები ეგზამენები დაიწყება 17 აგვისტოს. ტფილისისა, თელავისა, ქუთაისისა, გორისა, ოზურგეთისა და სენაკის სკოლებში კურს-დამთავრებულთაგან სულ 90 თხოვნა იქმნა შეტანილი. ამათგან 75 კაცს რეკომენდაცია აქვს სასულიერო სასწავლებლის გამგეობისაგან. მთხოვნელთ გამოსცდიან მხოლოდ რუსულს წერასა და მათემატიკაში.

✦ **უპასპორტონი.** 13 აგვისტოს საერთო ჩხრეკის დროს ქალაქის სხვა და სხვა უბ.ნში პოლიციამ შეიპყრო 58 უპასპორტო.

✦ **ქალაქის საბჭოს კრება.** ქალაქის საბჭოს ხმოსანთა პირველი კრება ზაფხულის შემდეგ 8 სექტემბერს მოჰხდება. კრებას განსახილველი აქვს რამდენიმე საყურადღებო კითხვები.

✦ **ქალაქის მოურავის არჩევნები.** 3 სექტემბერს მოჰხდება ტფ. ქალაქის საბჭოს ხმოსანთა კერძო თათბირი ქალაქის მოურავის არჩევნების შესახებ.

✦ **ხოლერიანთა რიცხვი.** სასანიტარო ინსპექტორის ცნობით, 13 აგვისტოს დილის 9 საათიდან 14 აგვისტოს დილის 9 საათამდე ტფილისში ხოლერით ავად გახდა ერთი კაცი. ხოლერიანთა სამკურნალოში იყო 28 ავადმყოფი, მოემატა ერთი, მორჩა და გამოეწერა 6, გარდაიცვალა 1, დარჩა 22.

✦ **უფასო სამკითხველოს დახურვა.** გუშინ დაჰხურეს თათრის სოფლის ქუჩაზე ქალაქის უფასო სამკითხველო. ამ დღეებში დაიხურა აგრეთვე სამკითხველოები დავითის ქუჩაზე, საბაჟოს მახლობლად და ლოტკის გორაზე, რადგან იქ ხალხი ნაკლებად დაიარებოდა.

✦ **კოტე მესხის იუბილეი.** წელს შესრულდა 30 წელიწადი, რაც ნიჭიერი მსახიობის კოტე მესხი ქართულ სცენას დაუღალავად ემსახურება. გადაწყვეტილია მისი 30 წლის მოღვაწეობის იუბილე ამ ზამთარს გამართონ.

✦ **შეწირული საეკლესიო სამკაული.** საეპარქიო მისიონერმა ა. პ. პლატონოვმა მოსკოვიდან სხვა და სხვა პირთაგან 15000 მანეთის საეკლესიო სამკაული მიიღო საქართველოს საექსარხოსოს ღარიბ ეკლესიებისთვის დასარიგებლად.

✦ **ხოლერა.** პოლიციის ცნობით, 13 აგვისტოს ტფილისში ხოლერით ექვსი კაცი გახდა ავად. მათი გვარები: 1) ანდრია ნოვიცკი, 2) ზაქარია იოურიძე (გარდაიცვალა), 3) სალომე ვასილის ასული სამოსარაძე, 4) არშაკ ვოსკანოვი, 5) კაზიმირ ვაიერი და 6) ეფრემ ესეპენკო. ავადმყოფთა ბინებს შესაფერი დეზინფექცია გაუკეთეს.

✦ **სამკითხველო სოფლად.** სოფ მარტყოფში ამ დღეებში ტფილისის თავად-აზნაურობის წინამძღოლ თავ. პ. ი. თუმანიშვილის მეცადინეობით უფასო სამკითხველო გაიხსნა. სამკითხველოს მოსაწყობად თავ. თუმანიშვილმა 50 მ. შესწირა.

✦ **ბოროტმოქმედებათა რიცხვი.** ტფ. პოლიცმეისტერის კანცელარიის ცნობით, ივლისის განმავლობაში ტფილისში 91 ბოროტმოქმედება მომხდარა. ბოროტმოქმედების ადგილას შეუპყრიათ 22 კაცი, ეჭვით შეუპყრიათ—78, წინად ჩადენილ ბოროტმოქმედებათა გამო შეუპყრიათ 12. ამავე ხნის განმავლობაში შეუპყრიათ 16 ადმინისტრატიულის წესით გადასახლებული და თავის ნებით დაბრუნებული. 91 ჩადენილ ბოროტმოქმედებათა გამო ბოროტმოქმედნი არ შეუპყრიათ მხოლოდ ხუთ შემთხვევაში.

✦ **ხოლერა სოფლად.** გუშინ დილით თავად-აზნაურთა წინამძღოლი თავ. პ. ი. თუმანიშვილი და მაზრის უფროსი შანშიევი აღბულახისკენ გაემგზავრენ არაგვის ხეობაში ხოლერის წინააღმდეგ საჩქარო ზ-მების მისაღებად.

✦ **კრება.** კვირას, 22 აგვისტოს, დ. სურამში მოხდება ადგილობრივ დრამატიულ საზოგადოების წევრთა კრება. განსახილველია გასული წლის ანგარიში და მომავალი წლის სავარაუდო ხარჯთ აღრიცხვა. ამავე კრებაზე მიიღებენ ახალ წევრებს.

✦ **ხოლერა ფოთში.** ქალაქ ფოთიდან გვატყობინებენ, რომ 13 აგვისტოს იქ დიდის საქონლის საწყობ სახლში დეპოს ახლოს ხოლერით გარდაიცვალა ლეონტი შატარეიშვილი.

✦ **ჟურნალი.** გამოვიდა „თეატრი და ცხოვრების" მორიგი (32) ნომერი შემდეგის შინაარსით:

„სეზონის მოლოდინში" — მეთაური; „დამეა"—ი. გრიშაშვილისა; „აღსარება"—აკაკისა; „ჩვენი სათეატრო მწერლობის სიღარიბე"—აქილესისა; „ბუნება"—ს. აბაშელისა; „დასავლეთ ევროპის ლიტერატურა—ხანა კაპიტალიზმის აყვავებისა"—პეტრე დადვაძისა; „ქართველი მომღერლები—დავით აკოფაშვილი"—პავლე დადვაძისა; „ოთხი ბე"—აკ. პაპავასი; „მიმიკა" (სურათებით)—გიორგი ჯანდიერისა; „ხონის სეზონი"—თვალყურასი; „სიმღერა"—ნ. ჩხიკვაძისა; „გურული სცენა"—შხ.ნკოლასი; „ყრუ სოფელში"—ივ. ქავჭანიძისა; სათეატრო ამბები, ლექსები—გარეკახელისა, გორგაძის და სხ.

ქუთაისის რამე-რუმე

ახლოვდება დრო წარმოდგენების დაწყებისა და ამის შესახებ არავითარი ჩამი-ჩუმი არ ისმის. შარშან ამ დროს, რამდენადაც ჩვენ გვახსოვს, დასი უკვე შემდგარი იყო და თვალსაჩინო სამზადისიცა ჰქონდა, წრეულს კი ჯერ არც ერთია, არც მეიარე. დრამ. გამგ. წევრთა უმრავლესობა ამ ჟამად არ იმყოფება ქუთაისში. ვინ იცის როდის ჩამოვლენ ან რა ამბებს ჩამოგვიტანენ და თუ საქმე ასე გამოურკვეველ პირობებში იქნა—სეზონი და ისიც ალბად გაჯახირებული — იანვარზე ადრე არ დაიწყება.

ნეტამც ეს ჩვენი აზრი თავით ბოლომდე გამტყუნდებოდეს...

* *

მომავალი სექტემბერი ქალაქის საბჭოშიაც მოახდენს მოსახდენს ცვლილებას. სხვაგან ასეთ დროს თურმე ქერქიდან გამოდიან, რომ წარსული უმოქმედობა აწმყო „საქმიანობით" დაჰფარონ, აქ კი სულ მოუშვეს ხელი. აქაო და ხოლერობა ერისო, თურმე თავის მოვლის მეტს არას აკეთებენ. მე თუ არ დამიჯერებთ, ჰკითხეთ ყველას, ვისაც საბჭოში რაიმე საქმისათვის შესვლა სჭირდება, და ის აგიწერთ დაწვრილებითი ყველაფერს...

* *

როგორც მოსალოდნელი იყო სრული მოუმზადებლობა დაეტყო ქუთაისს ამ ავადმყოფობის ხანაში. მთელ ორი თვე ველოდით ამ დაუპატიჟებელ სტუმარს და ისიც კი ვერ გაითვალისწინეს რომ კარბოლის სიმჟავე დაეგულებიათ. დალოცვილებო, ესეც ხომ ერლიხის „606" არ იყო, რომ შეუძლებელი ყოფილიყო ამ სიმჟავის შეძენა.

მფრინავი რაზმის შესახებ რომელსაც სოფრომი მეთაურობს—უკვე იყო „სახ.გაზეთში" მოთავსებული წერილი. საქმე ჯერხანობით იმ მხრივ შეიცვალა, რომ ეტლის ასე წარამარად აღარ დააბრიგინებენ.

აქვე არ შეგვიძლია არ აღვნიშნოთ ზოგიერთა გადაჭარბებული ქცევა ავადმყოფთა ბარაკში წაყვანის დროს. ხომ შეიძლება ხოლერობის დროს ადამიანი სხვა სატკივრითაც გახდეს ავად? რასაკვირველია შეიძლება. ჰოდა, ესეც უბრალოდ გახდა ავად ქუთაისის ვაჭარი ბეხაინდესი. იმის მაგივრად როგ ავადმყოფობის ხასიათი გამოეკვლიათ, მოსთხოვეს ბარაკში წასვლა და რადგანაც ავადმყოფი უარზე იდგა პოლიცია წაიხმარეს. ბეხაინდესი მაინც არ დასთანხმდა და შეუტანი გუბერნატორთან საჩივარი. რომელსაც, როგორც გადმომცეს ცუდი შედეგი მოჰყოლია ქალაქის საბჭოსათვის...

ამ ჩვენ კეთხეულ ქალაქში ყველაფერი უკუღმა ტრიალებს. ქალაქის გამგეობამ დააარსა ქიმიურ გამოკვლევათა ლაბორატორია. სხვაგან ამგვარ დაწესებულებას საპატიო ადგილი და სახელი აქვს მოპოებული, აქ კი საქმის მდგომარეობა სულ სხვა ლაღადებს. საქმე ცოდნისა და სამართლიანობის ნაცვლად, უფრო „პურმარილით", ნათლიმამობით და შინაურულად სწყდება. ერთსა და იმავე საქონელს ერთს ალაგს რომ მოიწონებენ მეორე ადგილზედ დაიწუნებენ ასეთი მაგალითი მრავალზედ უმრავლესია და ცხარე უსამართლობის სუნიც უდის. იცის ყოველივე ეს ქალაქის გამგეობამ თუ არა? თუ იცის დაფასვა ამ საქციელისა ბოროტად ჩაეთვლება თუ არ იცის, როდესაც დარწმუნდება ამ ცნობის სინამდვილით რაიცა მეტად ადვილი მისაღწევია — მაშინ ვალდებულია ლაბორატორიას თუ იგი მართლა ლაბორატორიადაა დაარსებული, სხვა უფრო რიგიანი მოთავე გაუჩინოს..,

ჯ—ფ—შა.

დარჩი, ნუ მიხვალ!

— : —

ყვავილთა ფშვინვით, მუსიკის ხმით ვღელავდი ისე,
ვღელავდი ისე ვით ზღვა შავი, ვით ვნების ყანა;
შენ შემაჩვიე ჟამთა სრბოლას, შენ შემითვისე,
შენ შემითვისე, შემაყვარე ცა, ყრუ ქვეყანა.

* *

ოცნების ბადე მოვიმარჯვე ზე-ქალს ვესროლე,
ზე-ქალს ვესროლე, მაგრამ ვაჰმე! ასპიტ-გველს მოხვდა;
მუქ ცის წიაღზე სერაბიმთ გუნდს ხმა ავაყოლე,
ხმა ავაყოლე, ოცნება კი დაიმსხვრა... მოკვდა.

* *

დღეს აჭიკჭიკდი, საიდუმლოვ, იყავ ჩუმი ხვალ,
იყავ ჩუმი ხვალ, დღეს კი დასტკბი, დასტკბი შემთხვევით;
სამარადისო ძეგლს აგიგებ! დარჩი, ნუ მიხვალ!
დარჩი... ნუ მიხვალ! გევედრები ლოცვით, კურთხევით.

ი. გრიშაშვილი.

სევდის სიმღერა

* *

ღამეა ბნელი;
ირგვლივ ყოველი,
ნისლს ჯოჯოხეთურს დაუბურია;
და ცას, მიბინდულს, ბედკრულ სოფლისთვის,
წყვდიადის კალთა დაუხურია...
მთა ცრემლსა აფრქვევს... ბანს აძლევს ხევი,
ზვირთნიცა მწარედ მოდუდუნებენ;
საფლავთა ჩრდილნი მდუმარებითა,
იდუმალ ტანჯვით გულს აწყლულებენ.

* *

მაგრამ ხან სადღაც, შორს... ტყის სიღრმეში:
ამოიკვნესებს სევდის ხმით ქარი;
მდელო ნამ ცრილი აბინდება,
ხე შეირხევა ფოთოლ შემხმარი...
მთანი მაღალნი ბანს გამოსცემენ,
და ქავლნი მათ ხმას—შორს იტაცებენ.

* *

იქ მესმის ჩემი სევდის სიმღერა
გულიდან ცრემლით ამოქსოვილი;
ჩემს მწუხარ ჰანგში მევე ვგრძნობ ნუგეშს,
და კვლავ მშვიდდება სული ლტოლვილი,..

ს. ფაშალიშვილი.

ბანკის საქმე*)

ბანკის საქმე მეტად საინტერესო და თანაც დიდმნიშვნელოვან საგანს შეადგენს პოლიტიკურ ეკონომიისას. ფულისა და კრედიტის საკითხი სული და გულია თანამედროვე კაპიტალიზმისა, რომელზედაც დამყარებულია ეკონომიური, სოციალური და თვით პოლიტიკური ცხოვრება დღევანდელ საზოგადოებისა. გამოაცალეთ კაპიტალიზმს კრედიტი—ეს ერთად ერთი მისი საფუძველი და სულ მოკლე ხანში შეიცვლება თანამედროვე საზოგადოების სურათი.

მაინც, ძნელი სათქმელია, რას უფრო მეტი მსხვერპლი ეწირება: ფიზიკურ ავადმყოფობას, ადამიანის სხეულის დამაზიანებელს, თუ უკუღმართად მიმართულ კრედიტის ორგანიზაციას, რომელსაც აუცილებლად თან სდევს ფიზიკურთან ერთად ზნეობრივი გახრწნა ხალხისა. მართალია, როგორც მედიცინას არ ძალუძს ყველა ავადმყოფობის განკურნება, ისე პოლიტიკურ ეკონომიას საზოგადოებრივი სენის თავიდან აცილება, მაგრამ, ეჭვი არ არის, ორივე მეცნიერებამ კაცობრიობას თვალსაჩინო სამსახური გაუწია თავ თავიანთ სფეროში.

პროფესსორი ზომბარტი ეკონომიურ მეცნიერებაში სოციალურ მიმართულების ერთ საუკეთესო წარმომადგენლად ითვლება. იგი ჰფიქრობს, რომ კაპიტალის შეგროვების და ბანკების კონცენტრაციის პროცესსი უტყუარ საბუთს იძლევა სოციალურ სახელმწიფოს წარმოშობისას.

რუსეთში ბანკის საქმე კუს ნაბიჯით მიიწევს წინ, თვით ეკონომისტები მცირედ არიან დაინტერესებულნი იმ გვარ საკითხით, რომელნიც პირდაპირ შეეხება ფულს, კრედიტს და განსაკუთრებით ბანკს. ამის მიზეზი უნდა ვეძიოთ რუსეთის ცხოვრებაში, მის ეკონომიურ სუსტ მაჯის ცემაში და კაპიტალიზმის განუვითარებლობაში, რაც თავის თავად შედეგია ისტორიულ პირობებისა, რომელთაც დიდის ხნით შეაყენეს ვაჭრობა-მრეწველობა, საერთაშორისო აღებ-მიცემობა და წარმოშობეს თავისებური ფულის სისტემა, საემისსიო ოპერაცია.

დასავლეთ ევროპაში სულ სხვა სურათს ვხედავთ. იქ ბანკების არსებობა ჯერ კიდევ მე-16 საუკუნეში გამოწვეულ იქმნა იმ დროს აღორძინებულ ვაჭრობით; საჭირო გახდა ფულის შესანახი დაწესებულება—ბანკები, შემდეგ ფულის მაგიერობის გამწევი ბანკის ქაღალდები—საემისსიო ოპერაცია, რომელიც თავდაპირველად კერძო პირების ხელში იყო; თითქმის ამ დროსვე დაიბადა და შემდეგ განვითარდა ლიტერატურა ბანკის საქმისა, მეტადრე ინგლისსა და გერმანიაში. საკმარისია დავასახელოთ პოლიტიკურ ეკონომიის მეცნიარებაში ცნობილნი მწერალნი დავით რიკარდო, ჯონ ლებბონი, გოშენი, ვაგნერი, რომელთაც არა მცირედი შრომა დასდეს კრედიტის საკითხის თეორეტიულად და პრაქტიკულად გამოკვლევაში.

რუსეთში საემისსიო ოპერაცია თავიდანვე სახელმწიფო მონოპოლიად გახდა, რომელიც ხაზინის შემოსავლის და წოდებრივ ინტერესებს ემსახურებოდა. ხალხმა შეიგნო მისი მნიშვნელობა წარსულ საუკუნის მე-60 წლებში, როცა გაიხსნა ქალაქის ბანკები, საურთიერთო კრედიტის საზოგადოებანი და განსაკუთრებით სააქციონერო ბანკები.

იმის გასაგებად, თუ რას წარმოადგენს საკრედიტო დაწესებულება, რა პირობებით არის იგი გამოწვეული და რა მნიშვნელობა აქვს ხალხის ეკონომიურ ცხოვრებაში, საჭიროა გავითვალისწინოთ საბანკო საქმის განვითარების პროცესი ევროპის უმთავრეს სახელმწიფოებში ამ მიზნისთვის საკმარისია **დეპოზიტიური** ბანკის შესწავლა, ე. ი. ისეთის ბანკისა, რომლის სახსარს შეადგენს არა საკუთარი თანხა, არამედ ხალხის მიერ შესანახად შეტანილი ფული. ამგვარ ბანკს ეკუთვნის განსაკუთრებული მნიშვნელობა თანამედროვე კაპიტალისტურ ორგანიზაციაში და ეს მნიშვნელობა შემდეგშიაც თან და თან გაფართოვდება ამ გვარ ბანკებმა რუსეთშიაც მოიპოვეს ხელშემწყობი ნიადაგი, თუმცა სულ სხვა მიზეზების გამო, ვიდრე ევროპაში. ამისთანა მნიშვნელობას მოკლებულნი არიან როგორც საემისსიო, ისე საფონდო ბანკები. საემისსიო ბანკი ასრულებს მთავარ ფუნქციას, როგორც ფულის მაგიერობის გამწევი, ოქროს პირდაპირ ხმარებისაგან გამათავისუფლებელი, ფულის ბრუნვის რეგულიატორი. საფონდო ბანკის უმთავრეს დანიშნულებას შეადგენს ფონდებით სპეკულიაცია, ე. ი. პროცენტიან ქაღალდებით ვაჭრობა, იაფად ყიდვა — როცა კურსი დაბალია და გაყიდვა—როცა მაღალია. საფონდო ბანკები ამ აღებმიცემობით არ კმაყოფილდებიან და მათში უფრო გავლენიანი დეპოზიტურ ხასიათის საქმეს ასრულებენ. ეს ასეც უნდა მომხდარიყო იმ აუცილებელ მიზეზის გამო, რომ პროცენტიანი ქაღალდი, ბაზარში გამოტანილი, იგივე საქონელია, რომელსაც ხელიდან ხელში გადასასვლელად ესაჭიროება კარგა დიდი თანხა, ხალხის ჯიბეებიდან წვრილ-წვრილად შეგროვილი. გარდა ამისა, წარმოუდგენელი იქნებო და ფონდის მსყიდველის მოპოვება თუ უკანასკნელი დარწმუნებული არა ყოფილიყო, რომ დღეს მი მიერ ნასყიდი ფონდი ხვალ დაუ ბრკოლებლად გაიყიდება თუნ იმავე ან სხვა ბანკში.

—

მას შემდეგ, რაც ხალხთა შორი აღებ-მიცემობა დაიწყო, საჭირო შეიქმნა იმ გვარ საგნის მოპოვება რომელსაც შუა მდგომარეობა გა წია საქონლის გაცვლა-გამოცვლა ში. ამ დანიშნულების მიხედვი თვით საგანი განსაზღვრულ ადგი ლის ყველასათვის უსაჭიროესი ყველასათვის სასურველი ყოფილ ყო ასეთ საგნად ზოგიერთ ადგილ იყო სელადი, ზოგან საქონელ ტყავი, მარილი და სხ. იმის დაკვ ლად, თუ სად რომელი წარმოე სჭარბობდა. როცა თან და თა აღებ მიცემობის ასპარეზი გაფარ თოვდა, გაცვლა-გამოცვლის პრო ცესში სხვა და სხვა ხალხი ჩაერია რომელთაგან თვითეულს საკუთარ ფულის მაგიერი საგანი ჰქონდა, მა შინ აღმოჩნდა, რომ ერთის ხალხი მიერ მიღებული ფულის ნიშან სხვებისათვის სრულ უმნიშვნელო იყო. ამიტომ უნდა გამოენახა ყველასთვის სასურველი, უსაჭ როესი და მისაღები საგანი. ას თად ცნობილ იქმნა ლითონე ბი, ჯერ რკინა, სპილენძი, მე რე ვერცხლი და ოქრო. ორ უკ ნასკნელ ლითონების მაღალ თვის ბის გამო მათგან ამოჭრილი ფულ საყოველთაო შეიქმნა, თანაც ბევრ მადა გაუღვიძა ბოროტ-მოქმედებ სა. გარდა კერძო პირებისა, თვი მთავარნი და მეფენი წმინდა ვერ ხლის და ოქროს ფულებს ადაბალ ხარისხოვნებდნენ და წონის დაკლ ბით ან მდნარის შერევით. ასეთ ფულები, თუმცა ადგილობრივ ძალ დატანებით იხმარებოდა, სხვაგან ნ

*) ამ წერილისათვის ჩვენ უმთავრესად ვსარგებლობთ ე. ეფშტეინის ლექციებით, რომელიც მან წაიკითხა მოსკოვის სავაჭრო ინსტიტუტში 1908—9 წელს.

„სახალხო გაზეთის" კანტორა
აცხადებს, რომ 8 აგვისტოდან მოუსპო გაზეთის გზავნა იმ ხელის მომწერთ, ვისაც 6 მანეთზე ნაკლები ჰქონდა შემოტანილი. აგრეთვე მოუსპოთ გზავნა თვიურ ხელის მომწერთაც, რომელთაც 8 აგვისტოსთვის არ შემოიტანეს ხვედრი ფული.
მოვაგონებთ წლიურ ხელის მომწერთ, რომ პირობით პირველ ივლისისათვის უნდა გადაეხადათ წლიური ხელის მოწერის ფასი. ვისაც სრულად არა აქვს შემოტანილი, დააჩქარონ და შემოიტანონ.
ვისაც ფული აქვს გამოსაგზავნი აუცილებლად ამ მისამართით გამოგზავნონ:
Тифлисъ, Большая Ванкская № 12, Семену Пашалишвили.
კანტორა პასუხის-მგებელი არაა, თუ ფული სხვა მისამართით იყო გამოგზავნილი და გაზეთი არ მიუვიდათ. ვინც „სახალხო გაზეთზე" ან სხვა სახელზე გამოგზავნა ფული, დააჩქაროს და განცხადება შეიტანოს ფოსტის კანტორაში ფული ზემოდ ნაჩვენებ ადრესზე გადასცენ.
„სახალხო გაზეთის" კანტორა.

ნაციონალური მოტივები აგრარულ საკითხში

აგრარული საკითხი ერთ უდიდეს პრობლემად უნდა ჩაითვალოს. მის სამართლიანად გადაწყვეტით, დღეს მთელი მშრომელი ხალხი არის დაინტერესებული. ეს საკითხი განსაკუთრებულ ყურადღებას იწვევს ჩვენშიც და რუსეთშიც. ყველას მოეხსენება, რომ ჩვენი სამშობლო სამეურნეო ქვეყანაა; ერის დიდ ნაწილს წვრილი გლეხობა შეადგენს. კაპიტალიზმი ჩვენში სრულიად არ არის განვითარებული; ამიტომაც ვერა ვხედავთ ვერც მსხვილ ბურჟუაზიას და ვერც ქალაქის პროლეტარიატს. არიან, განსაკუთრებით აღმოსავლეთ საქართველოში, მსხვილი მემამულენი, რომლის დიდ უმეტესობას ეროვნული ინტერესები არაფრად აუტკენს თავს. ამიტომაცაა, რომ აღმოსავლეთ საქართველოში საუკეთესო ადგილები ქართველებს ხელიდან ეცლებათ. თუ მამულების სრული ლიკვიდაცია ჯერ არ დასრულებულა ჩვენს ქვეყანაში, ეს უბრალო შემთხვევად უნდა ჩაითვალოს მემამულეების ამოძრავებამ და მათი მამულების ხელიდან გაშვებამ ფართო ხასიათი მიიღო. სხვა და სხვა კომისიების მუშაობა, რომელნიც სცდილობენ მამულების შენარჩუნებას და მის მშრომელ ხალხის ხელში გადასვლას, მეტად სიმპატიურია, მაგრამ უნდა ითქვას სამწუხაროდ, რომ მათი მუშაობა მხოლოდ პოლიტივია, რის გამოც მათ არ შეუძლიათ თვალსაჩინო კვალი დასტოვონ ჩვენს ეროვნულ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. სულ სხვა შედეგები იქნებოდა მაშინ რომ ამ უბედურებას ვათვითცნობიერებული და მომზადებული დავხვედროდით. საკმარისია გავიხსენოთ პოლონეთის მაგალითი, მედგარი და შეუპოვარი ბრძოლა, თავის ტერიტორიის შენარჩუნებისათვის, რომ დავრწმუნდეთ იმაში, თუ რა შეეძლო მოეტანა ჩვენთვის ეროვნულ გათვითცნობიერებას, მაშინ ჩვენი მამულები მშრომელ გლეხობას ჩაუვარდებოდა ხელში და არა უცხო ეროვნების მოსულ ბურჟუაზიას, ჩემი ფიქრით დღეს-დღეობით ყველასათვის ცხადია, რომ აღმოსავლეთ საქართველოში ადრე თუ გვიან დასრულდება მამულების ლიკვიდაცია და გამარჯვებული უცხო ეროვნების ბურჟუაზია გამოვა და არა მშრომელი გლეხობა, რაც უსიკვდილოთ ანტინაციონალურ მოვლენად უნდა ჩაითვალოს. როდესაც აგრარულ საკითხის დაფასებაში შედიან, როდესაც არკვევენ ამ პრობლემას, ყოველთვის ეკონომიური მოტივები აქვთ სახეში, მიუხედავად იმისა, რომ ეს საკითხი სხვა საზოგადოებრივ ნაციონალურ და პოლიტიკურ მხარეებსაც ეხება. იმ ხალხთა შორის, რომელნიც რუსეთის სახელმწიფოში სცხოვრობენ ეკონომიურ-კლასიკური თვალთსაზრისით რომ შევხედოთ, არისტოკრატიული და დემოკრატიული ერები. ამიტომაც მიწის დემოკრატიზაცია, გადასვლა მის მშრომელი ხალხის ხელში, მოსპობა მსხვილ მიწათ-მფლობელობისა, ერთ შედეგს როდი იწვევს სხვა და სხვა ერში. საქართველო დემოკრატიულ კუთხედ უნდა ჩაითვალოს. ისტორიულმა და შემადგენლობითი პირობებმა იგი დემოკრატიულ ერად გახადა, სადაც წვრილ გლეხობა გაცილებით სჭარბობს სხვა კლასებს. სოფლის შეძლებულმა ნაწილმა (იგულისხმეთ თავად-აზნაურობა) უკვე დაჰკარგა თავის ადგილები, რომლის ნაწილი მშრომელმა გლეხობამ შეიძინა. უმეტესობა ამ ჩვენის პრივილეგიურ წოდებისა ეკონომიურად არაფრად განირჩევა წვრილ გლეხობისაგან. თუ კიდევ დარჩნენ აქა იქ მსხვილი მემამულენი, მათ თან და თან ეცლებათ საკუთრება ხელიდან რომელსაც უცხო ელემენტები იძენენ. თქმა არ უნდა ის უცხო პირებ[illegible] რომელნიც [illegible] ჩვენს თავად აზნაურებს ადგილ[illegible], ქართველ ეროვნების ინტერეს[illegible] არაფრად აუტკენს მათ თავს. ამიტომაც, ცხადია, [illegible] ლიკვიდ[illegible] მსხვილ მიწათმფლობელობისა, გადასვლა მისი მშრომელ ხალხის ხელში ყველა გულწრფელ ქართველ დემოკრატიის იდეალს შეადგენს. მსხვილ მიწათმფლობელობის მოსპობა ჩვენს ტერიტორიაზე და მისი მშრომელ გლეხობის ხელში გადასვლა, რაც შეიძლება მალე, საინტერესოა ჩვენი დემოკრატიისთვის არა მარტო ეკონომიურ-სოციალურის მხრით, არამედ ნაციონალურ თვალთსაზრისის მხრითაც. მსხვილი მიწათმფლობელობის მოსპობა მარტო კულტურულ-ეკონომიურ გარანტიებს კი არ იძლევა, ჩვენი ხალხის კეთილდღეობისთვის, არამედ ამ მოსპობით უბრუნდება ჩვენს ერს ის დანაკარგი მამულები, რომელიც სხვა და სხვა ისტორიულ—სოციალურ პირობების გამო ჩაუვარდათ ხელში უცხო ელემენტებს და არა ჩვენს მშრომელ გლეხობას. ნათქვამიდან ცხადია, რომ ყველა გულწრფელ ქართველის იდეალს უნდა შეადგენდეს მსხვილ თავად-აზნაურთა მიწადმფლობელობის მოსპობა ჩვენში. როგორც ხედავთ აქ დემოკრატიულ და სოციალურ მოტივებს, [illegible] უკავშირდება ნაციონალური მოტივიც. ჩვენს მდგომარეობას განიცდიან, რამდენადაც ვიცი, უკრაინელები [illegible] რონები, [illegible] სრულიად წინააღმდეგ მოვლენას ვამჩნევთ პოლონეთში. მსხვილ მამულების ლიკვიდაცია იქ მარტო მემამულეების ინტერესს კი არ ეხება, არამედ ეროვნულ ხასიათს ღებულობს იგი. ეტნოგრაფიულ პოლონეთში მსხვილ-მიწათმფლობელობის მოსპობა კლასიური საკითხია, იმის გარეშე კი ნაციონალური. ისტორიულ პოლონეთის („პოლონეთის სამეფო") ბედი მსხვილ მემამულეებზე ჰკიდია. მსხვილ მიწადმფლობელათ, დასავლეთ-სამხრეთ მხარეში და აგრეთვე ბელორუს-ლიტველთა გუბერნიებში პოლონებია. ეს არის მიზეზი, რომ ამ მხარეში მათი ბატონობა უზრუნველყოფილია. პრივილეგიურ პირობებში იგინი იმყოფებიან. თქმა არ უნდა, მსხვილ მიწათ-მფლობელობის განმტკიცებაში არის დაინტერესებული პოლონეთის მსხვილი ბურჟუაზია. საჭიროა მეტი ნაციონალური სამართლიანობა, მეტი დემოკრატიზმი, რომ პოლონეთის საზოგადოება ამ საკითხში სწორ უტყუარ გზას დაადგეს. არა ეტნოგრაფიულ პოლონეთში აგრარული საკითხის სამართლიანი გადაჭრა დიდ ენერგიას და ობიექტივობას თხოულობს, ვინაიდან პოლონელთა შორის ძლიერ არის განვითარებული შოვინიზმ[illegible] დის, არამედ მსხვილი მემამულეები, რომელთა სვე-ბედი აგრარულ საკითხის გადაწყვეტასთან არის დაკავშირებული.

მოყვანილ მაგალითებით მგონი საკმაოდ ნათელ ვყავი მნიშვნელობა ნაციონალურ მოტივებისა აგრარულ საკითხში. ცხადია, რომ ის ერები, რომელნიც მოკლებულნი არიან მსხვილ მიწად-მფლობელობის, სულ სხვა მოტივებით გამოდიან და სულ სხვანაირად მსჯელობენ აგრარულ საკითხის სფერაში. ვიმეორებ, რომ გარდა ეკონომიურ-სოციალურ მოტივებისა აგრარულ საკითხის გადაწყვეტაში თვალსაჩინო ადგილი უჭირავს აგრეთვე ნაციონალურ მოტივს. რამდენათ ეროვნებაში, ეს მოტივები დემოკრატიული არის, იმდენათ მეორეში რეაქციონური და ანტიპატიურია.

კ. ჩხეიძე.

მუშათა შორის

ეფენჯიანცის პაპიროსის ფაბრიკის მუშების მდგომარეობა.

წარმოუდგენელია ის შრომა რომელსაც ეწევიან ამ ფაბრიკის მუშა ქალები. ქალები მუშაობენ დღეში [illegible] ათ საათს, და ხელფასად იღებენ [illegible] შაურს, მაგრამ ამ წრეს გადასულ[illegible] მასთან და მცირე ხელ-ფა[illegible] ცდიან პირად შეურ[illegible]ობრივად და[illegible] მელსაც სხვა [illegible]. არიან ისეთ[illegible] [illegible]ნები, რომელნიც ლამაზ პირდ[illegible] და ვინ იცის რას არ [illegible] გული. ჯამაგირების [illegible] ქალის [illegible] დებიან და ათას ნაირ ქასინაურებით იპყრობენ საბრალო სუსტ არსებას, და ეს საბრალოც გრძნობს რომ, თუ ჯიუტობა გაუწია ამ ზნეობრივათ დაცემულ ვაჟბატონებს, მეორე დღეს ქუჩა ელის. ვაი იმის ბრალი, ვინც ამ უფროს მომუშავეთ თვალში არ მოუვათ. წამ და უწუმ გარბიან ფაბრიკის პატრონებთან და ათას ნაირ ბრალდებებს ახვევენ თავზედ, თუ ამ „ნაძირალებმა" ამ არა ადამიანურ საქციელს თავი არ დაანებეს, იძულებული გავხდებით, მათი სახელი და გვარი გამოვაქვეყნოთ.

მთის-არწივი.

მოწერილი ამბავი

ს. ურაველი ანუ ულეველი (ახალციხ. მაზრა). ასო „ლ" დროთა ბრუნვის გამო შეცვლილა ასოთ „რ" და დღეს ამ სოფელს ურაველს უწოდებენ—მე კი როგორც ამ მხრის შვილს ძველებისაგან გამიგონია, რომ ულეველია ამ სოფლის სახელი, რადგან წყალები-წყაროები დაუშრობელია-ულეველი, ამიტომაც ბახჩა-ბოსტანიები ბლომად ირწყვის და ჭირნახული-ხილი უხვათ მოდის და ულეველია უთვალისფერი.

ამ 30-40 წლის წინად—ამ სოფელში სულ 5 კომლი ყოფილა, დღეს კი 40 კომლამდეა და მაინც გაუჭირვებლივ ცხოვრობენ. აქ ერთი რამ უნდა შევნიშნოთ—სახელდობრ ისა, რომ რაც ამ მხარეში კარგი ნაყოფიერი—სარწყავი ადგილებია—უჭირავთ ან გამაჰმადიანებულ ქართველებს ან წმინდა თათრებს მაგალითად დაგასახელებ—ურაველს, კისათიბს ლობიეთს ხერთვისს—ხეოთს და სხვ. წმინდა თათრებითაა დასახლებული ეს [illegible] დამახასიათებელია მესხეთის [illegible] ული წარსულისა [illegible] ქართ[illegible]რით სახელგანთ[illegible] ხნის შრომით გადაიძაბულ მდიდარ ადგილებში ხაა[illegible] დასახლდეს თამადები... ურაველი თუ ულეველი მოგეხსენებათ, განთქმულია თავისი „რკინის წყლებით" რომელიც საუკეთესო საშუალებაა სისხლ ნაკლულთათვის—მასთან ნაძვის და ფიჭვის ხეების სურნელოვნება საუკეთესო ზეგ ნაა (აგარაკად) [illegible]

კლებად გადიოდა, ვერ ასრულებდა თავის დანიშნულებას და საერთაშორისო ალებ მიცემობაში აფერხებდა სწორ-ანგარიშს. ამიტომ დიდ სავაჭრო დაბა-ქალაქებში გაჩნდნენ განსაკუთრებულნი პირნი—ზარაფები, რომელნიც დაბალ-ხარისხის ფულებს ახურდავებდნენ მათის ნამდვილის ოქრო-ვერცხლის შედგენილობით. ზარაფების კვალი მოიპოვება აღმოსავლეთის ძველ სახელმწიფოებში, საბერძნეთსა და რომში; გავრცელდა იტალიაში, მეტადრე სავაჭრო ცენტრებში, გენუასა და ვენეციაში, შემდეგ ფლორენციაში, აქედან საფრანგეთსა, ნიდერლანდიასა და ინგლისში. ასეთი ზარაფები იყვნენ მამა-მთავარნი ბანკის საქმისა, რომლის სახელიც წარმოსდგა სიტყვა bank-ისაგან, ე. ი. იმ სკამისაგან, რომელზედაც ისინი აწარმოებდნენ თავიანთ საქმეს და რომელსაც მათ ხალხი უმტვრევდა, როცა ისინი გაკოტრდებოდნენ—banko rotto. გარდა ფულის დახურდავებისა, ზარაფები შუაკაცობდნენ სხვა და სხვა ვაჭართა ანგარიშის გასწორებაში.

არა ნორმალურმა საქონლისა და ფულის ტრიალმა ბოლოს გამოიწვია საჭიროება ბანკის დაარსებისა 1587 წელს ვენეციაში, 1609-ს ამსტერდამში და 1619-ს ჰამბურგში. პირველად ბანკის მოქმედება გამოიხატებოდა შემდეგში.

ბანკი ღებულობდა ფულს შესანახად, რასაც დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა იმ ძალმომრეობის ხანაში, როდესაც პირადი და ქონებრივი ხელშეუხლებლობა არ იყო უზრუნველყოფილი. გარდა ამისა, მოვაჭრეს შეეძლო ბანკის საშუალებით შენახული ფული სხვის სახელობაზე გადაეტანა, თუ ამ უკანასკნელს ბანკთან რაიმე დამოკიდებულება ჰქონდა. ამგვარად ბანკი დიდ სამსახურს უწევდა ყველა მოვაჭრეებს, რომელნიც მიმართავდნენ, უადვილებდა მრავალგვარ ანგარიშს სხვა და სხვა ფულების ნამდვილ ღირებულობათა გამოკვლევით, წონისა და სინჯის შეფარდებით.

მაშასადამე, ბანკი პირველად კასირის როლს ასრულებდა, როგორც აწინდელი ჟირო-ბანკები და არა დეპოზიტური, რადგანაც მიბარებული ფულებით მას სარგებლობა და საკუთარი ოპერაციების წარმოება არ შეეძლო. ამის გამო ფულის მიმბარებელი არამც თუ ბანკიდან სარგებელს არ იღებდა, პირიქით შესანახს იხდიდა და ბანკის შემოსავალსაც ეს საკომისიო შეადგენდა.

ასეთი სახე შეინარჩუნა ჰამბურგის ბანკმა 1873 წლამდის, ე. ი. გერმანიის იმპერიის დაარსებამდის.

ინგლისში, სადაც ამგვარი ბანკები თან და თან გამრავლდა, დეპოზიტის საქმემ განსხვავებითი ხასიათი მიიღო: მოვაჭრეთა შორის ანგარიშის გასწორება ხდებოდა ერთისაგან მეორეზე დეპოზიტების გადატანის გარდა, ჩეკების საშუალებითაც (ინგლისური etcheguer აღნიშნავს ხაზინას). ჩვენ ეს გარემოება იმიტომ მოვიხსენიეთ, რომ დეპოზიტის საქმეში, როგორც მკითხველსაც მოეხსენება, ჩეკი ყველგან დიდ ხმარებაში შევიდა და მომავალშიაც, ვფიქრობთ, ეს იქნება განსაკუთრებულ საალებ-მიცემო იარაღად მიჩნეული.

აი ამ პირველ ყოფილ ბანკებისაგან წარმოსდგა თანამედროვე ბანკი. მათშივე ვხედავთ იმ ნასახს, რომელიც თან და თან განვითარდა, გაიზარდა აწინდელ უდიდეს საბანკო დაწესებულებად, მსოფლიო ეკონომიურ მოქმედების უმთავრეს იარაღად, კაპიტალისტიურ წესწყობილების დედაბოძად.

განვითარების გზაზე ბანკებს პირველი ნაბიჯი გადაადგმევინა შემდეგმა გარემოებამ. პირველი ბანკები გამოცდილებით იმ დასკვნამდინ მივიდნენ, რომ საერთოდ დეპოზიტების ჯამი თითქმის უცვლელი რჩებოდა, დღიური შემოსავლით იფარებოდა დღიური გასავალი და ზედ-მეტი მინაბარი ბანკში უხმარ ფონდად იდო, ვითარცა ერთს დონეზე მდგომი ზღვის ზედაპირი, რომელსაც მდინარენი ერთვის და გაედინება. ამის გამო ბანკებს შეეძლოთ უხმარი ფონდი დაეტრიალებინათ სესხის გაცემით, ვექსილების განაღდებით ისე კი, რომ სავარაუდო თანხა ყოველთვის ხელთა ჰქონოდათ ფულის მიმბარებელთა დასაკმაყოფილებლად. ასეთი დასკვნა პრაქტიკულად ჩქარა განახორციელეს, და ბანკებმაც უცებ სახე იცვალეს. ფულის მიმბარებელთა, მიიღეს რა მხედველობაში ეს გარემოება, არამც თუ უარი სთქვეს შესანახის გადასახადზე, პირიქით ბანკებს მოსთხოვეს რამდენიმე პროცენტი თავიანთ სასარგებლოდ. **ამ გვარად ჟირობანკები შეიცვალნენ გამსესხებელ საკრედიტო დაწესებულებად.** ფაქტიურად ბანკებში ახლა რჩებოდა წინანდელ ფონდის მცირე ნაწილი, რომელზედაც, თანახმად მიღებულის წესისა, უნდა გაეცად სხვის ნებითი*) (переводный) ვექსელი. რადგან ეს უკანასკნელი წინადაც იყო ხმარებაში, ამიტომ ბანკებში შეტანილი ფონდი ხელოვნურად გადიდდა იმ მცირედის განსხვავებით, რაც ხელუხლებელი რჩებოდა ბანკებში რეზერვისთვის. აქ დასრულდა მნიშვნელობა ბანკისა, როგორც შემნახველ კასისა და დაიწყო მისი დანიშნულება, როგორც საკრედიტო დაწესებულებისა.

კრედიტი თავის თავად არა ჰქმნის ახალ სარჩოს, ახალ ეკონომიურ სიკეთეს, მაგრამ, როგორც ერთის ხელიდან მეორეში ადვილად გადასატანი ძალა ამ ეკონომიურ სიკეთეთა შექმნისათვის, წარმოადგენს უპირველესს საშუალებას. ვექსელი,—ეს უმარტივესი ფორმა კრედიტის განსახიერებისა, პირველად კრედიტის შედეგად-კი არ ჩაითვლება, არამედ იმ გვარ იარაღად, რომელიც აცილებს ფულის გადატანის საჭიროებას. ჩვენ ვფიქრობთ, სისტემატიურად მოწყობილი კაპიტალის მობილიზაცია, ეს შემთხვევითი აღმოჩენა პირველ ბანკებისა, უდიდეს სტიმულად გადიქცა საკაცობრიო ეკონომიურის ევოლუციაში.

ეჭვს გარეშეა, კრედიტის საუკეთესო მოსაწყობად და კაპიტალის მობილიზაციისათვის საჭიროა თვით საზოგადოების კულტურული განვითარება. სპარსეთში, მაგალითად, ინგლისური კრედიტის ორგანიზაცია სულ მცირე ხანს გამოუსადეგრად აღმოჩნდებოდა. ისიც მართალია, რომ თუ კაპიტალის მობილიზაცია შეჩერდა, ხალხის ეკონომიური კეთილ დღეობაც ვერ განვითარდება: შეუძლებელი იქნებოდა პრაქტიკულად განხორციელება მრავალ აღმოჩენათა, რომლითაც სარგებლობენ ყველანი განურჩევლად ქონებისა და ურომლისოდაც წარმოუდგენელია თანამედროვე საზოგადოების კულტურული ცხოვრება. მაშასადამე, რაციონალურად მოწყობილი კრედიტი ჰქმნის კულტურას და ეს უკანასკნელი კიდევ აუცილებელ პირობას შეადგენს კრედიტის რიგიანად მოწყობისას.

მინამ განვაგრძობდეთ ამ მძლავრ ფაქტორის განვითარების გადმოცემას, რომლის განმახორციელებლად უპირველესად დეპოზიტური ბანკი მიგვაჩნია, საჭიროდ ვთვლით მცირედაც მაინც განვმარტოთ კაპიტალის მნიშვნელობა.

გარდა ალებ მიცემობაში შუამდგომლობისა, ფული ასრულებს თავისუფალ კაპიტალის ფუნქციას. კაპიტალი წარსულ შრომის ნაყოფია; თავისუფალი კაპიტალი ამასთანავე ჯერ უხმარი, დანიშნულებას მოკლებული ძალაა, რომლის ასე დატოვება წარმოების შეჩერებას გამოიწვევს. უფულოდ შეუძლებელია კაპიტალის შეგროვება; შეუძლებელია ან ძნელად ასასრულებელი, მაგალითად, სოფლის მეურნემ დიდის ხნით შეინახოს მოსავალი, თუ მან იგი ფულად არ აქცია ამიტომ თანამედროვე კაპიტალის მობილიზაცია აიხსნება, გარდა გაძლიერებულ წარმოებისა, იმ გარემოებითაც, რომ ამ პროცესისათვის მწარმოებელს ფული მეტად ხელს უწყობს. ზედმეტი შემოსავალი, ფულად ქცეული, უფრო ადვილი შესანახია, თანაც საჭიროების დროს სასურველ საგნებზე ადვილად გადასაცვლელი. ფულის ასეთის თვისებით სარგებლობს ყოველი ადამიანი, სოფლის მეურნეა იგი, ვაჭარ-მრეწველი თუ დღიური მუშა, ვინც ხვალინდელ დღეზე ჰფიქრობს და დღევანდელ შემოსავლიდან მცირედსაცა მაინც ინახავს. ამ მიზნისათვის როგორც ზევით ვსთქვით, ფული წარმოადგენს მარჯვე იარაღს.

უფრო შესანიშნავია მეორე მხარე ფულის სახით შენახულის თავისუფალ კაპიტალისა: დეპოზიტური ბანკების და შემნახველ კასების განვითარებამ ფულის პატრონებს აღმოუჩინა ისეთი საშუალება, რომელიც არამც თუ უზრუნველ ჰყოფს მიბარებულ ფულს, არამედ ავტომატიურად უზრდის სარგებლის ზედ მიკეცით. ამით აიხსნება ის მიმზიდველი ძალა, რომლის გამო ხალხში გაფანტული თავისუფალი კაპიტალი დეპოზიტურ ბანკში იკრიბება, ჰპოვებს იქ უშიშარს და ხელსაყრელ ბინას თვით მოზარდ ღირებულობისას.

დეპოზიტური ბანკი თავის მხრივ იმის ცდაში უნდა იყვეს, რომ ხალხ[illegible] მსახურთს, პინის მაძიებელი თავისუფ[illegible] კაპიტალი მიიზიდოს, რათა შეადგინოს უდიდესი რეზერვუარი ოქროს ნაკადულებისა, რომელიც მრავლად გამომდინარეობს ხალხის შრომის გადარჩენისაგან. ეს არის დეპოზიტური ბანკის **პასსიური ოპერაცია**. ამ ნაირად შეგროვილი კაპიტალი ბანკმა სესხის მსგავსად უნდა გასცეს ისეთ პირებზე, რომელნიც ცნობილნი არიან პატიოსნებით, შრომის უნარით და ამ ორ უმთავრეს თვისების გამო შესძლებენ სასურველი დანიშნულება მისცენ აქამდინ თავისუფალ კაპიტალს წარმოების გასაძლიერებლად და ქვეყნის ძალების ასამოძრავებლად. ეს არის ბანკის **აქტიური ოპერაცია**. „ბანკის ორგანიზაციას, ამბობს ინგლისელი ბანკების მცოდნე ედგარ იაფფე, უნდა ეკუთვნოდეს გადამწყვეტი ხმა იმაში, თუ ვინ უნდა იყოს მწარმოებელი, რის მწარმოებელი, რა მიმართულება მიეცეს ნაწარმოების მოხმარებას, ალებ-მიცემობას და ტრანსპორტის საქმეს.

თანამედროვე საქვეყნო მეურნეობაში, რომელიც კრედიტზეა დამყარებული, მართებულ ეკონომიურის თვალსაზრისით, მეტი მნიშვნელობა აქვს არა ქვეყნის კაპიტალთა საერთო ჯამს, არამედ იმ ნაწილს თავისუფალ კაპიტალისას, რომელიც ყოველ წამს შეიძლება საჭიროების გვარად ამა თუ იმ საქმეზე მოხმარდეს. უკანასკნელი კრიზისების ისტორია ნათელ ჰყოფს იმ გარემოებას, რომ დიდი ძალი თავისუფალ კაპიტალისა არა მართებულად იყო მოხმარებული მოთხოვნილებასთან შეუთანხმებელ წარმოებაში და ამ დანაშაულობაში არა უკანასკნელი ადგილი უჭირავთ ბანკირებს.

იგნატე ხრამელაშვილი.

(შემდეგი იქნება)

*) ვხმარობთ ამ ტერმინს, მინამ უკეთესი შემოგვიძღვება.

ხდის ურავეს. რკინის წყარო პირდაპირ ნაძვების ძირიდან გადმოშხეფს ბლომად. უბრალო ქვის აუზი აქვს. აქედან უბრალო ხის მილებით გადის საბანაოებში და აქ მსურველნი იღებენ აბაზანებს—თუ გნებავთ გაათბობინებთ —რაშიაც მოიჯარადრე აბაზს ახდევინებს ციეში კი თითო შაურს. საზოგადოთ ყველაფერი მოუწყობელია. წყლის სიცხეების გამო, თუ ხოლერის შიშით, დიდძალი ხალხი მოაწყდა ამ ზეგანს, თუმცა გზები ხეირიანი არაა, მაგრამ სიცხისაგან შეწუხებული ხალხი მაინც არ უშინდება უგზოობას. მესხის ხიდი, სადამდინაც ახალციხიდან, ეტლები მოდიოდენ ადგილობრივი ბლაღოჩინის მ. ზედგინიძეს რჩევით დაუქცევიათ, რომ ხშირი სიარულით ახალციხიდან ამ სოფელში ხოლერა არ შემოეტანათ ესეც თავისებური „იზოლიაციაა“. რას იზამთ!

ტრ. ინასარიძე.

—

სოფ. შილდა (კახეთი). თითქმის გაზეთს ვერ გადაშლით, რომ ახალათ რომელიმე სოფელზედ არ ეწეროს ხოლერის გაჩენა. მარა ჩვენს სოფელში უფრო ბამბის ძველა გაუკეთებია ყურებში და გულგრილად შესცქერის ამ გარემოებას. აქაც არის ათასგვარი გადასადები სენი „ფაღარათობა“. „ტიფი“, რომელიც ისე დღე არ გავა, რომ სამი—ოთხი ადამიანი არ იმსხვერპლოს. ეს ავადმყოფობა თითქმის ორი თვე არის, რაც აქ მძვინვარებს მაგრამ დახმარება არსაიდან არის, და თუ ერთი მაინც ვინმე ხოლერით ავად გახდა, ვაი ჩვენს დღეს, რომ ერთი ადამიანიც აღარ გადარჩება, რადგან მ-ხოვის ნიადაგია უკვე მომზადა და თითქო...

და, მაგრამ ჩვენი ადმინისტრაცია განკარგულებას არ აქცევს ამ გარემო... ამასთან უსუფთაობა, უწესრიგობა ძალიან ცუდ მდგომარეობაში აყენებს მთელს სოფელს. გლეხობაც გულგრილად უცქერს ამ გარემოებას და ძველებურად მისდევს ცრუ-მორწმუნოებას, დადიან ხატებში, აკითხვინებენ მკითხავს, რომელიც უკანასკნელს ... ძრობს ისედაც ... გლეხობას. მა... ... მათი გულშემატკივარი!

აქ გამოგზანეს ფერშალი, რომელსაც დავალებული აქვს ეპიდემის „ფაღარათობასთან“ და სახადთან ბრძოლა. მან თავისი ინიციატორობით შეადგინა კარანტინი გზებში, მაგრამ რას უშველის ცარიელი კარბოლის წყლის შესხმა. წამლები სრულებით არ მოეპოვება, და როდესაც ავადმყოფი წამალს სთხოვს ასე უპასუხებს: „რა ვქნა ძმაო წამალი არა მაქვს რა მოგცეო“. გლეხებიც ბუზღუნით ბრუნდებიან სახლში და ისევ ნიორით და ძმრით აძღობენ ავადმყოფებს, რასაც დიდი ვნება მოაქვს მათთვის. საჭიროა ყურადღება მიაქციონ ამ გარემოებას ვისაც ჯერ არის და მიიღონ ღონისძიება ეპიდემის მოსასპობად თორემ ხალხი იღუპება.

გლეხი ვანო.

თეატრი და ხელოვნება

ქ. ქუთაისი. კვირას, 8 აგვისტოს, ადგილობრივმა სცენის მოყვარეებმა ქ-ნ ნ. დავითაშვილის და ი. ბარველის მონაწილეობით გამართეს წარმოდგენა. წარმოადგინეს 3 მოქმედებიანი დრამა „ზღვასთან“. წარმოდგენამ კარგად ჩაიარა.

ქ-ნმა დავიდაშვილმა სავსებით გადმოგვცა ედვიგას როლი. განსაკუთრებით კარგი იყო ის პირველ მოქმედებაში, როდესაც ედვიგა ეფიცება ქმარს ერთგულებაში. ყურადღების მისაქცევია ახალგაზდა სცენის მოყვარე აფტალიდი. მშვენიერი ტკბილი ხმა, შესაფერი მიმიკა და მიხვრა მოხვრა, გრძნობა და სცენისადმი უსაზღვრო სიყვარული,—ყოველივე ეს ნებას გვაძლევს ვიფიქროთ რომ მომავალში ჩვენ სცენაზე ბ-ნ აფტალიდს ადგილი მკვიდრი ექნება ურჩევთ ახალგაზდა სცენის მოყვარეს, განსაკუთრებითი ყურადღება მიაქციოს თვით განვითარებას. კლასის როლში ის კარგი იყო, მხოლოდ მულის მოსვლის დროს უფერულად ყვიროდა. კარგი იყო ...ტარუაშვილი პასტორის როლში.

მოხუცი იარმერის როლ'ში. სუსტი იყო ბეჩია დრიურსი ქ-ნ თეისაძის თამაშში, (თუმცა ამ უკანასკნელს ეტყობა შესაფერი გამოკვეთება,) დიდი შრომა და ღვაწლი მიუძღვის ქიათურის სცენის მოწესრიგებაში მსახიობ ი. ბარველს. იმის კისერზეა ვალდებულებ: რეჟისორის, მსახიობის, პარიკმახერის, რეკვიზიტორის, სცენარიუსის, დეკორატორის, და ტანისამოსის ჩამცმელის....

ყოველ კვირაში დადის ქუთაისში ან ტფილისში და იძენს სცენისათვის საჭირო ნივთებს. ეჭვი არ არის, რომ ამისთანა შრომა ქიათურის სცენას ბევრს შესძენს.

ვუსურვებთ სცენის მოყვარეთ იმისთანა მძიმე ტვირთის ატანას, როგორიც არი სცენა.

თეატრი სავსე იყო, მაგრამ აქაურ ხალხს კიდე არ შეუგნია იმდენათ რომ იქ სადაც საჭიროა ცრემლები, სიცილი და ხარხარი უვიცობა და უზდელობაა.

როგორც გავიგეთ კვირას ვ. გუნიას მონაწილეობით გაიმეორებენ შიუკაშვილის „მეგობრობას“.

პალიკაშანოვი.

—

სოფ. შილდა (კახეთი). ადგილობრივ სცენის მოყვარეებმა სამკითხველოს სასარგებლოთ 8 აგვისტოს გამართეს წარმოდგენა. წარმოდგენილი იყო „არსენა“. ალ. ყაზბეგის სამ მოქმედებიანი დრამა და გ. ერისთავის ორ მოქმედებიანი კომედია „ძუნწი“. წარმოდგენამ კარგად ჩაიარა და ხალხიც ბლომად დაესწრო. უფრო მეტი უნდა ყოფილიყო, რომ ცოტა უსიამოვნება არ მომხდარიყო ბოქაულის და კანტროლიორის შორის რამაც დიდი ზარალი მიაყენა. ბევრმა ამ გარემოებით ისარგებლეს და მუქთად შევიდნენ. წარმოდგენის შემდეგ გაიმართა ვახშამი, რომელზედაც ძალიან ცოტანი დაესწრნენ, რადგან ეშინოდათ, რაიმე უთანხმოება კიდევ არ ყოფილიყო. ცოტა რამ შენიშვნა უნდა მივცე ჩვენს სცენის მოყვარეთ, რადგან აქაც არის გაჩენილი სენი როლის უცოდინარობა. კარგები იყვნენ არსენას როლში ქ. ს. სიორდანეშვილი, პეტრეს როლში ქ. ...ძე. სომხის როლში ვ. კე... და სხვანი. ... იორამის როლში. ბ. აგნი... აგრეთვე სხვებსაც. ზ. კევლიშვილი უსურვებ მათ, ... ლიყვნენ საზოგადო საქმისათვის რაც არ დაიშურონ ... ბეჩავ ხალ... ...

გლეხი-ვანო.

უცხოეთი

შავი ზღვის ნეიტრალობა.

სტამბოლური გაზეთ „ტანისს“ შეუდგენია პროექტი რუსეთთან შეთანხმებისა იმის შესახებ რომ რუსეთმა თავისი სამხედრო ფლოტი შავი ზღვიდან ბალტიის ზღვაში გადაიყვანოს და შავი ზღვა კი ნეიტრალურად გამოაცხადოთო.

მეტკალფის კომეტა.

27 ივლისს ვარსკვლავთ მრიცხველს მეტკალფს ბოსტონში (ამერიკა) აღმოუჩენია ახალი კომეტა. წრეულს გალილეის კომეტის გარდა ეს მეორე მოულოდნელი კომეტა გამოჩნდა: პირველი იყო იანვარში, რომელსაც სახელად უწოდებს 1910-a, მეორეს კი დაარქმევენ 1910-b კომეტა გამოჩენილა ვარსკვლავთ კრებულის „გერკულესის“ სამხრეთ-დასავლეთის ბოლოს. მეორე დღეს უფრო უკეთესად გამოჩენილა და უკვე შესაძლო ყოფილა ნამდვილად გამორკვიათ მისი მოვლენა ცაზედ. იგი სამხრეთით მიესწრაფის და თან და თან უახლოვდება ეკვატორს. ჯერ გამორკვეული არ არის, თუ რა გზით გაივლის კომეტა, ან რა გვარად შეიცვლება მისი ნათელყოფა. პატარა ტელესკოპებში ეხლა ის უკვე კარგადა სჩანს.

ვინ დასწვა ბრიუსელის საერთაშორისო გამოფენა.?

როგორც „С.-П. В“ კორესპონდენტი იტყობინება ბერლინის პოლიციას თავისდა სასახელოდ უკვე საკმოდ გამოურკვევია მიზეზი ბრიუსელის გამოფენის დაწვისა. თურმე ის შემთხვევით კი არ დამწვარა, როგორც აქამდის ფიქრობდენ, არამედ ის დაუწვავთ ძარცველთა საერთაშორისო ორგანიზაციას. მათ გადუწყვეტიათ. ერთ და იმავე დროს სხვა და სხვა ადგილას წაეკიდებინათ ცეცხლი, შემდეგ ესარგებლაათ შემთხვევით და გაეტაცათ ყველა ძვირფასი ნივთეულობები, რასაც კი მოახერხებდენ, მართლაც ეგრე მოქცეულიყვნენ ყველა მძარცველებს ერთი ერთმანეთის საცნობლად თეთრი ქუდი ჰხურებოდათ. პოლიციას უკვე შეუპყრია ექვსი მძარცველთაგანი რომლებსაც უკვე უპოვეს თურმე მოტაცებული ბრილიანტები 200.000 მანეთისა.

ყველაზე ძრიელ დაზარალებულა ინგლისური განყოფილება, რომელიც თითქმის, სულ-ერთიან გადამწვარა. სხვათა შორის ამ განყოფილებიდან ძალიან ბევრი ძვირფასი განძი გამხდარა ცეცხლის მსხვერპლად. დამწვარა მუზეუმი მთელს ქვეყნიერობაზედ ყველაზედ უძველესის ოქსფორდის ბიბლიოთეკისა და უძველესი სტამბა, რომელიც პირველად გაეხსნათ ინგლისში მეთხუთმეტე საუკუნეში. ყველა ეს ისტორიული ნაშთები სამუდამოდ განადგურებულან. ეს განყოფილება დაზღვეული ყოფილა 75 მილიონ ფრანკად.

სხვათა შორის სულ ერთიან დამწვარა ბოსტოკის ცირკი, სადაც მრავალი გაწვრთნილი მხეცები ინახებოდენ, როგორც ლომები, ვეფხვები, სპილოები და სხვა. ყველა ამათაგან მხოლოდ ერთად ერთი სპილო გადარჩენილა.

იქნება ჩვეულებრივ ომსაც არ მიეყენებინა ესეთი საგრძნობელი ეკონომიური ზარალი მთელის ბელგიისათვის, რაც ამ გამოფენის დაწვამ დაჰმართა. მისგან ათასობით ელოდებოდენ გამდიდრებას, ეხლა კი გამდიდრების მაგიერ მხოლოდ გაკოტრებაღა მოელით.

სააღრიცხვო კურსები

ტფილისი, სანაპირო ქუჩა, ვერის ხიდთან № 19.

ი. ფონ-ბრენნერისა,

(სახალხო განათლების სამინისტროს სამეცნიერო კომიტეტისაგან და ფინანსთა სამინისტროს სასწავლო განყოფილებისაგან ყველა საკომერციო სასწავლებელში სახმარებლად მოწონებულ სახელმძღვანელოების ავტორის.)

კლასსები დაარსებულია 1890 წ. და ცნობილია სამოსწავლო მთავრობის მიერ.

კლასები აძლევენ სპეციალურ საკომერციო მომზადებას ორივ სქესის პირთ, ვისაც ჰსურს მიიღოს ადგილი ბუჰხალტერის, კორესპონდენტის, ანგარიშთა მწარმოების აგენტისა და სხვა.

კლასსეში ასწავლიან შემდეგ საგნებს: 1) **ბუჰხალტერიას** (ორმაგი, იტალიური) და სხვა სისტემები, საგანგებო ანგარიშების წარმოება: საბანკო, საფაბრიკო, საქალაქო და საერობო საბჭოების, არყის მონოპოლიის, საქარხნო, სასოფლო სამეურნეო და სხვა სწავლება დაყენებულია პრაქტიკულად და მოსწავლენი პირველ გაკვეთილიდანვე ეჩვევიან საკუთრივ აწარმოვონ წიგნები. 2) **კომ. არითმეტ.**—საბანკო, საქონლისა, სავექსელო და სხვა ანგარიშებისა. 3) **კორესპონდენტიას**—კომერციულ წერილების შედგენა საბუჰხალტერო სწავლის, კომერციულ არითმეტიკის და სავაჭრო კანონების მიხედვით, 4) **კალლიგრაფიას**—ხელის გასწორებას სხვა და სხვა ხასიათის შრიფტების შესწავლას: 5) **კანონდებას**—სავექსელო, საგერბო, სამრეწველო, საკრედიტო და სხვა წოდებათა შესწავლას. 6) **საწერ მანქანებზე წერას**; მოსწავლეთა განკარგულებაში იმყოფება 10 სხვა და სხვა სისტემის მანქანა, რომლეზედაც თავისუფალ დროს შეუძლიანთ თავისი სამუშაო გაიკეთონ. ამასთანავე ტეხნიკოსის ზედამხედველობით შეისწავლიან ტეხნიკა და მანქანების მექანიზმი. 7) **საქონლის ცნობას**,—გააცნობს მოწაფეებს ადგილობრივ ბაზრის უმთავრეს საქონლის ქიმიურ შედგენილობას და იმის თვისებათა გამორკვევას. ამ მიზნისთვის კლასსებს საგანგებო კაბინეთი აქვს მოწყობილი. 8) **ანგარიშის ჩოთქზე**—არითმეტიკულ და ალგებრაულ ამოცანების კეთებას. განმარტებული და ამერიკული წესები, ყველა არითმეტიკული მოქმედებანი და ამოცანების კეთება მთელის კურსის განმავლობაში წარმოება მხოლოდ ჩოთქზე. მოსწავლეთა საერთო და საგანგებო განვითარებისათვის მოწყობილია ბიბლიოთეკა საუკეთესო სახელმძღვანელოებით სასწავლო საგნების ლიტერატურიდან. მოსწავლეებს წიგნები შინ წასაღებადაც ეძლევათ.

კლასსებში კურს დამთავრებულთ უსასყიდლოდ შეუძლიანთ იქონიონ **პრაქტიკა** ი. ფონ-ბრენნერის სატეხნიკო და სავაჭრო—სამრეწველო ბიუროს კანტორაში, რაც, უეჭველია, დიდად სასარგებლოა მოსწავლეებისათვის.

კლასები შესდგება სამის გა ყოფილებისაგან: 1 განყოფილებაში მიიღებიან წერა-კითხვის მცოდნენი, 2 ში—საქალაქო ან საშკლასიან საშუალო სასწავლებელში კურს დასრულებულნი. და მე-3 ში—ბუხალტერის და კომერციულ არითმეტიკის პრაქტიკული მცოდნენი. დასაწყისი სწავლის 15 სექტ. თხოვნები მიიღება და ცნობები მიიცემა კლასსების კანცელარიაში, ტფილისში, სანაპირო ქუჩაზე, ვერის ხიდთან, საკუთარ სახლში N 19 ან სერგიევის ქუჩაზე N 4. კანცელარია ღიაა ყოველ-დღედილის 9-ნ 1—ამდე და საღამოს 5—დან 8 საათამდე. ტელეფონი N 929 და 1044.

(20—ბუხ—1).

მუცლის

სარტყელი, რომელიც დაიფარავს მუცლის ავადმყოფობათაგან

ძმ. ა. და ი. ალშვანგი

სასახლის ქუჩა, ტელეფონი 477.

(5—6.—1)

ექიმი

ე. ს. ხუნდაძე დაბრუნდა ქუთაისში

იღებს შინაგ., ქალ., ბავ. და სიფილ. ავადმყოფებს. დილით 9—11 ს., საღამოთი 6—7 საათ. ოთხშაბათობით ღარიბებს უფასოდ იღებს. (6.—162

ფოტოგრაფია

ა. მ. არტურისა

(რიყის ქუჩა, № 15) აცხადებს, რომ 12 მარიამობისთვიდან 15 ენკენისთვემდე იღებს **მოსწავლე ბავშვებს დაკლებულ ფასად. სადარბაზო სურათებს** 1 ცალს 50 კ. 2 ცალი—75 კაპ. 1 დუჟინი—2 მან. 50 კაპ. ნახევარ დუჟინი 1 მან. 75 კაპ. „**მინიონს**“ 1 დუჟინს 1 მან. 60 კაპ. ნახევარ დუჟინი—1 მანეთი. (2—374—2)

დოქტ. ნავასარდიანისა

უოველ დღე, კვირების გარდა ... 1880 წლის.

დ ი ლ ი თ:

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული, ვენერიული (სიფილ.) ავად.

ყ. მ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანასოვი: 10—11 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ნ. ტ. მულინი: 10—12 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.

მ. გ. აველისიანცი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., საშ. და ქირურგ.

ა. მ. პუგინოვი: 12—1 ს. შინაგან. ბავშვებისა და ყვავილის აცრა.

ა. პ კარაპეტიანცი 1—1½ ს. შინაგან და საბავშვო.

ბ. გ. აგასაროვი: 1½—2 ს. შინაგ. და ბავშვთა ავად.

კბ. ექ. მ. ფ. ბოგდანოვა: 9½—1 ს ექიმობა, პლომბა, ხელოვნ. კბილები.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

ქალ. ექ. პ ს. ზილბერშაცი: 6—6½ ს საბებ., ქალ. და ბავშ. ავად.

ო. ვ, გეევსკაია-ენგელი: 6—6½ ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა

ი. ფ. მარცინევსკი: 6—7 ს. შინაგანი, ბავშვებისა და ყვავილის აცრა.

რჩევა 50 კაპ. ღარიბებს უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები შეთანხმებით. სამკურნალოს დირექტორი

მედიც. დოქტორი **ბ. ა ნავასარდიან.**

დაბა ხონში

ქ. შ. წ. კ. გამავრცელებელ საზოგადოების ხონის განყოფილების

წიგნის მაღაზიაში

იყიდება ქართულ-რუსული სახელმძღვანელოები, ახალი წიგნები, ჟურნალ-გაზეთები და საკანცელარიო ნივთები. მაღაზია საკომისიოდ ღებულობს წიგნებს და კისრულობს გამომცემელთა ამხანაგობას

მაღაზიას უკვე დაკვეთილი აქვს სამოსწავლო წლისათვის ქართ. წიგნები და რვეულები და ამ მხრივ ადვილად შეუძლია ხონის რაიონის დაკმაყოფილება

შპალიერი

8 კაპეიკიდან 6 მან.-მდე რულო

ძმ. ტარნოპოლების

საწყობი რუსეთის ყველა დიდ ქალაქშია.

განყოფილება **ტფილისში:** გოლოვინის პრ., № 21, არტისტ. საზოგად. ქვეშ, ტელ. № 355

ფასები საფაბრიკოა

ნიმუშები უფასოდ. (50—1046—46)

მაშინები სტამბების და ლიტოგრაფიისა

ა. მ. შულიაცკი დონის-როსტოვში

რწმუნებული ამიერ-კავკასიისათვის **ბელსკი**

დიდი მთავრის ქუჩა № 30 ტელეფონი № 769.

ვიღებთ დასაკვეთად: **სტამბების, ლიტოგრაფიების, უდის კარტონაჟის** და **სახაზავ** სახელოსნოების სრულ მოწყობას **ტფილისში.**

საწყობში გვაქვს ყოველგვარი კრასკები სტამბებისათვის და ლიტოგრაფიებისათვის.

ოლიფი და **პალოკაბისათვის წებო** პრეისკურანტი იგზავნება მოთხოვნისათანავე.

კრასკები სტამბების და ლიტოგრაფიების

(1—6.—1)

ყველა ჩვენ აპპარატს აქვს ფაბრიკის საკუთარი ნიშნები

TRADE MARK.

„მ წ ე რ ა ვ ი ა ნ გ ე ლ ო ზ ი“

აქც. საზოგადოება

გრამაფონი

ტფილისი, გოლოვინის პროსპ. 9, ტელეფ. № 69.

მოგვეპოვება მომღერალთა შემდეგი ფირფიტები

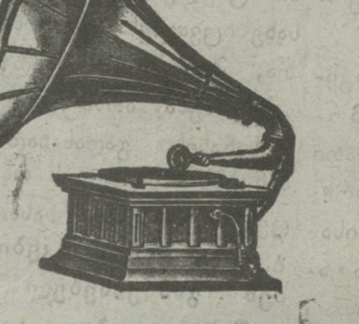

ადგილობრივი:

ქავსაძე, კარგარეთელი, ტომაშვ... ვ ჩი (ქართველი), გ. ბაგრატ..., ნიკოლი, კომიტას ვარდა-პ... კავსაძე, მ... ... ჯაბარი, ... მამედ ფარზალიევ, ამირჯან და ბევრი სხვა.

რუსული:

ფ. ი. შალიაპინი.
ლ. ვ. სობინოვი.
დ. ა. სმირნოვი.
ვ. პ დამაევი.
ნ. ვ. გრიზუნოვი.
ლ. ვ. ნეჟდანოვი.
მ. ა. მიხაილოვი.
ნ. ს. ერმოლენკო-იუჟინისა.
ვ. ნ. პეტროვ-ზვანცევი.
ე. ი. ზბრუევი და ბევრი სხვა.

ამას გარდა მივიღეთ დიდძალი ფირფიტები „ქუთაისის მოტივები“.

მოითხოვეთ უფასოდ ამ ფირფიტების კატალოგი.

ფირფიტები 65 კ. და უფრო ძვირი.

აპპარატები **35** მანეთიდან და უფრო მეტი,

АКЦ. ОБЩ. ГРАМОФОНЪ

კატალოგები მოითხოვეთ უფასოდ.

(0—4)

„რ ა მ ი“ საუკეთესო და სასარგებლო ნაქსოვი ზაფხულის თეთრეული.

ძმ. ა. და ი. ალშვანგი

სასახლის ქუჩა. ტელეფონი № 477.

(5—6.—1)

სანერგე ამერიკულ ვაზისა

„კლდე-ეგურული“ ქუთაისში.

უდიდესი ასორტიმენტი რუსეთში

1200 ამერიკული, ევროპიული და აზიური სასმელ და საჭმელ ყურძნის ჯიში და გიბრიდები

მსურველთ უფასოდ ეგზავნებათ განმარტებანი და პრეის-კურანტები.

აქვე იღებენ ბავშვებს სამეურნეო მუშაობის შესასწავლად.

(0—6.—53)

სტამბა „ხინათლე“ რუსის ქუჩა № 3

რედაქტორ-გამომცემელი **იროდიონ სოსელიაშვილი.**